

Amaterski
tihotapci

360

Amateur
Smugglers

360

Contrabbandieri
dilettanti

360

Tri zgodbe o meji, spominu in človeškosti — skozi virtualno izkušnjo

Projekt Amaterski tihotapci 360 v zamisli Iztoka Kovača in Saša Podgorška izhaja iz plesne predstave skupine En–Knap in italijanskega koreografskega tandema Silvia Gribaudi in Andrea Rampazzo. Izvedba v virtualni resničnosti povezuje spomine, arhivske podobe, telesno prisotnost in čustveno resničnost ljudi, ki jih je zaznamovala meja med Italijo in Jugoslavijo po letu 1947, s sedanjostjo. Skozi umetniško izkušnjo VR360 nas spodbuja k razmisleku o mejah, pripadnosti in skupnosti nekoč in danes.

16. september 1947 je dan, ko je nova mejna črta razdelila Gorico: eno mesto je postalo dve državi. Skoraj desetletje so bili sorodniki, prijatelji in ljubimci popolnoma ločeni. Toda ljudje so našli načine, kako mejo premostiti: z domišljijo, pogumom in človeško toplino. To so njihove zgodbe.

I. Dan mrtvih

Mirensko pokopališče je bilo leta 1947 razdeljeno po diagonali. Meja je potekala čez grobove in razdelila ne le preminulih, ampak tudi žive. Le na Dan mrtvih, 1. novembra, so se lahko vsi srečali. Takrat je meja postala prostor srečevanja, pogleda, dotika in tihih daril, ki so čez bodočo žico prehajala med tistimi, ki so ostali ločeni.

II. Nedelja metel

13. avgusta 1950 je okoli 5000 prebivalcev Nove Gorice, Solkana, Šempetra, Krasa, Brd in okoliških dolin pri Rdeči hiši v Rožni dolini miroljubno prestopilo mejo. V nekaj urah so se srečali s sorodniki in nakupili redke dobrine, med njimi sirkove metle. Te metle so tistega sončnega dne postale simbol, da je mogoče mejo – vsaj za trenutek – preprosto »pomesti proč«.

III. Odbojka

Na današnjem Trgu Evropa / Piazza Transalpina je nekoč stala visoka žičnata ograja. V sedemdesetih in osemdesetih letih so se tam srečevali mladi z obeh strani meje. Pregrado so spremenili v igrišče, žica je služila kot mreža za odbojko. Kar je bilo postavljeno z namenom ločevanja, je, paradoksalno, ljudi združilo v igri.

Od 18. decembra bo film v virtualni resničnosti na voljo na osmih postajah partnerjev v Novi Gorici, Gorici, Mirnu in Gradišču ob Soči:

1. Goriška knjižnica Franceta Bevka
2. Knjižnica Miren
3. Pomnik miru
4. Kulturni center Lojze Bratuž
5. Muzejska zbirka Kolodvor
6. Katoliška knjigarna
7. PEPA – Place of European Performing Art
8. Sala Bergamas

Vstopite v virtualno izkušnjo. Pogledajte, poslušajte in doživite mejo brez meje.

Producenta

Produkcijski zavod *En-Knap*, ki ga je ustanovil priznani koreograf Iztok Kovač, trideset let z vztrajno zavezanostjo repertoarni produkciji pomembno prispeva k profesionalizaciji slovenskega plesnega prostora. Zavod ustvarja program Centra kulture Španski borci, kjer je oblikoval središče sodobne kulture in sedež prvega stalnega ansambla sodobnega plesa v Sloveniji, plesno skupino En-Knap, ki predstavlja osrednji steber programa zavoda. En-Knap skrbi za pretok vrhunskih predstav, plesne VR produkcije in plesnega filma v slovenski prostor ter intenzivno gostuje na regionalnih in evropskih odrih.

ArtistiAssociati je kulturna in produkcijska organizacija, ustanovljena leta 1987 v Gorici pod vodstvom Walterja Mramorja. V svoji obsežni produkcijski mreži na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni povezuje številne producente, umetnike in tehnično osebje, ki se ekipi pridružujejo v posameznih sezonah. Organizacijo vodi jasno, trajnostno naravnano poslanstvo: z raznolikim umetniškim programom izboljševati kakovost življenja v regiji, z gledališkimi pobudami spodbujati medgeneracijsko sodelovanje ter zagotavljati stabilno in vključujoče delovno okolje v kreativnem sektorju. Ob tem uvaja okolju prijazne prakse ter ustvarja uprizoritvene projekte, ki spodbujajo medkulturno srečevanje in izmenjavo.

Partnerji

Goriška knjižnica Franceta Bevka (Nova Gorica)

je središče splošne knjižnice, ki deluje na območju šestih občin. Kot osrednja območna knjižnica se povezuje s knjižnicami v regiji ter koordinira enoten razvoj knjižničarstva na Goriškem in hkrati zagotavlja podporo razvoju knjižnične dejavnosti v zamejstvu (nekdanja Goriška in Videmska pokrajina). S svojim delovanjem odgovarja na družbene spremembe in spremenjene potrebe uporabnikov, širi nova znanja ter vpeljuje nove, trajnostne storitve.

Katoliška knjigarna Gorica (Gorica)

najstarejša v regiji in vpisana v seznam zgodovinskih knjigarn italijanskega Ministrstva za kulturne dobrine, deluje od leta 1910. Nastala je na pobudo Duhovske zveze v Gorici, kjer je hitro postala pomembno kulturno središče. Danes knjigarna ostaja prostor v Gorici, kjer je mogoče dostopati do raznolikega spektra slovenskih in italijanskih književnih del.

Krajevna knjižnica Miren (Miren)

je nastala na pobudo lokalne skupnosti in Občine Miren–Kostanjevica ter poleti 2019 v hitrem času zaživela v prenovljenih prostorih nekdanje banke v središču kraja. Na dobrih 130 m² ponuja več kot 4.000 enot gradiva za vse starostne skupine, dostop do interneta ter prijetne bralne koticke. Kot sodoben javni prostor pa knjižnica danes deluje tudi kot manjše kulturno prizorišče, namenjeno srečanjem, dogodkom in povezovanju lokalne skupnosti.

Kulturni center Lojze Bratuž (Gorica)

zasnovan v povojnih letih kot osrednji dom goriških Slovencev, od leta 1962 nepretrgoma deluje kot ključno kulturno in družbeno središče skupnosti. Danes center predstavlja eno od platform za kulturno, izobraževalno in umetniško dejavnost v širšem goriškem prostoru. V njem se odvijajo koncertni, gledališki, razstavnini in konferenčni programi, ki jih omogočajo velika dvorana, galerijski prostori in večnamenska infrastruktura.

Muzejska zbirka Kolodvor (Nova Gorica)

se nahaja v najstarejši javni stavbi v Novi Gorici – železniški postaji, ki stoji tik ob meji z Italijo. Osrednja razstava na dokumentaren način, s pomočjo fotografij, uniform, zastav, zemljevidov in dokumentov pripoveduje o usodah ljudi, ki so bile povezane s postavitvijo in spremembami državne meje na območju med Sabotinom in Mirnom. Razstava govori o kulturnem šoku, ki so ga doživeli ljudje, ko je nova državna meja čez noč presekala življenje ljudi, ločila družine in razdvojila prijatelje.

PEPA – Place of European Performing Arts (Gorica)

se nahaja na zgodovinski ulici Rastello, v četrti Borgo Castello – nov prostor, namenjen razvoju in promociji uprizoritvenih umetnosti. Ustanovljen je bil leta 2024 kot kulturni center s celoletnim programom, ki gosti raznolike dejavnosti izpopolnjevanja BorGo Live Academy, umetniške rezidence ter gledališke, glasbene in plesne dogodke, ki jih ustvarja in organizira gledališki produkcijski center ArtistiAssociati.

Pomnik miru (Miren)

stoji na robu kraške planote, z veličastnimi razgledi na Alpe, Dolomite, Triglav in Jadransko morje. Petindvajset metrov visoka monumentalna sedemetažna stavba, zasnovana kot trdnjava in duhovni prostor, obiskovalca preko zgodovinskih in umetniških zbirk popelje skozi ključne trenutke slovenske zgodovine – od Brižinskih spomenikov, prek obeh svetovnih vojn, uporniškega gibanja TIGR do osamosvojitve Slovenije. Pomnik z razgledno ploščadjo, ki simbolizira pogled v prihodnost, je tudi informacijska točka Poti miru od Alp do Jadrana in velja za eno najlepših razglednih točk v Sloveniji.

Sala Bergamas (Gradišče ob Soči)

ki jo upravlja gledališki produkcijski center ArtistiAssociati, je uprizoritveni prostor v središču mesta. Dvorana s 149 sedišči je primerna za gostovanja raziskovalnih gledaliških predstav, sodobnega plesa, javnih branj ter večdisciplinarnih projektov. Od leta 2022 gosti festivalski cikel INNESTI – Nepričakovane gledališke povezave, ki vpeljuje nov pristop k gledališču: ta preseneča občinstvo z inovativnimi uprizoritvi ter potopitvenimi izkušnjami, v katerih si performerji in gledalci delijo prostor in občutja.

Amaterski tihotapci

360

Produkcija

EN-KNAP

DIREZIONE
ARTISTICA
WALTER
MRAMOR

ArtistiAssociati
Centro di Produzione Teatrale

Zavod En-Knap
Metelkova ulica 6
1000 Ljubljana
www.en-knap.com

a.ArtistiAssociati Soc. Coop.
via Carducci, 71
34170 GORIZIA (GO)
www.artistiassociatigorizia.it

Partnerji

MIREN KRAS

goriški muzej

Občina Miren - Kostanjevica

**Sala Bergamas
Gradisca**

Financerji:

**Interreg
Italia-Slovenija**

Co-funded by
the European Union

Fondo per piccoli progetti GO! 2025
Sklad za male projekte GO! 2025

GECT GO
EZTS GO

GO! 2025
NOVA GORICA
GORIZIA

Uradni program
Programma ufficiale
Official programme